

**HAJDÚ-BIHAR MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL**

HAJDÚBÖSZÖRMÉNYI JÁRÁSI HIVATALA

Ügyiratszám: HB-05/NEO/00209-9/2017

Ügyintéző: Dr. Balogh Andrea Éva

Telefon: 52/550-398

Tárgy: Tájékoztató megküldése a Képviselő-
testület 2017. április 27.-ei ülésére

Hiv. szám: -

Ügyintézőjük: -

Melléklet: Tájékoztató

ÉJ: 5540/217.

Hajdúnánási Közös Önkormányzati Hivatal	
Hajdúnánás	
2017 APR 13.	
6288-1	Melléklet

Hajdúnánás Városi Önkormányzat

Szólláth Tibor
polgármester

Hajdúnánás
Köztársaság tér 1.
4080

Tisztelt Polgármester Úr!

HBMKH Hajdúböszörményi Járási Hivatala részéről csatoltan megküldjük a Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testületének 2017. április 27.-ei ülésének, „Tájékoztató Hajdúnánás város közegészségügyi helyzetéről” napirendi pontjához elkészített tájékoztatónkat.

Hajdúböszörmény, 2017. április 13.

Tisztelettel:

Dr. Ficsor László
járási hivatalvezető

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

HAJDÚBÖSZÖRMÉNYI JÁRÁSI HIVATALA

***Tájékoztató
Hajdúnánás város közegészségügyi
helyzetéről***

2017. április

BEVEZETŐ

Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 6. § (1) bekezdés k) pontja szerint, az egészségügyi államigazgatási szerv (járási hivatal) a helyi önkormányzatokat rendszeresen, szükség esetén alkalmyszerűen tájékoztatja a lakosság egészségi állapotáról, az egészség romlását kiváltó vélelmezett okokról és a szükséges tennivalókról.

Jelen tájékoztató célja, hogy a társadalmi, gazdasági folyamatokra befolyással bíró döntéshozók megismerjék Hajdúnánás lakosságának egészségi állapotát meghatározó közegészségügyi tényezőket, illetve a jellemzőbb mutatókat.

1. DEMOGRÁFIAI JELLEMZŐK

A demográfiai helyzet ismerete meghatározó tényező a lakosság egészségi állapotának elemzésében. Hajdúnánás állandó lakosságának száma 2016. január 1-jén 17 338 fő, melyből 8 513 férfi és 8 825 nő volt (forrás: Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság). A település népességének túlnyomó részét mindkét nem esetében a munkaképes korosztály (15-64 évesek) adja, a férfiaknál ez az arány 70,92%, nők esetében pedig 65,33%.

1. Táblázat: Hajdúnánás népességének korcsoportok szerinti megoszlása 2016. január 1-jén

	Lakónépesség	0-14 év közöttiek	15-64 év közöttiek	65 év felettiek
Férfi	8 513	1 289	6 038	1 186
Nő	8 825	1 217	5 766	1 842

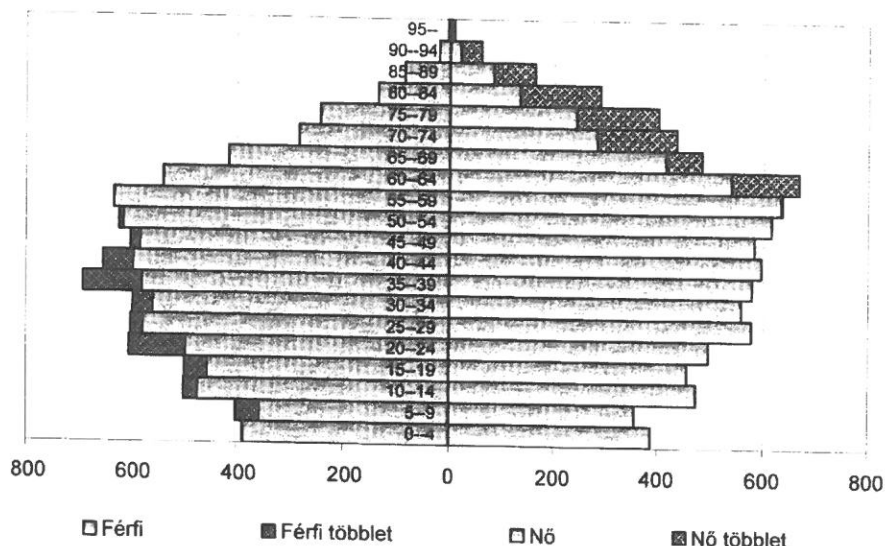
A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint Hajdúnánáson 2015-ben az élveszületések száma 163 fő (9,36 fő ezer lakosra vonatkoztatva), a halálozások száma 227 fő (13,04 fő ezer lakosra vonatkoztatva) volt. A településen a népesség természetes fogyása figyelhető meg, melynek értéke 3,67 fő volt ezer főre vonatkoztatva, amely a 2014. évi adatokhoz képest kismértékű (2,85‰) emelkedést jelent. A településen a belföldi elvándorlások okozta fogyás 69 fő volt, míg a terhességmegszakítások száma 37 (csecsemőhalálozás nem történt 2015-ben a településen).

2. Táblázat: Éves településstatisztikai adatok 2015-ös településszerkezetben

Időszak	Élveszületések száma	Halálozások száma	Terhességmegszakítások száma	Csecsemőhalálozások száma
2011	148	208	74	1
2012	154	208	45	0
2013	152	211	59	0
2014	150	200	56	0
2015	163	227	37	0

Hajdúnánás lakosságát a szabálytalan kormegoszlást kifejező korfa jellemzi, amely szerint a gyermekkorú, a fiatal középkorú, valamint a 65 éves és idősebb népesség létszáma volt alacsony. A szabálytalan korfa az alacsony élveszületési és magas halálozási arány következménye. A térségben a munkaképes népesség előregedése figyelhető meg. A legnagyobb létszámú korcsoport férfiaknál a 35-39 év, nőknél a 60-64 év közöttiek. Születéskor a fiúk többen vannak, mint a lányok, azonban a férfiak magasabb halandósága miatt ez az életkor előrehaladtával kiegyenlítődik, az 55-59 éves korcsoporttól kezdődően az idősebb népességet vizsgálva a nők magasabb aránya figyelhető meg.

1. ábra: Hajdúnánás népességének korösszetétele férfi-női többlet feltüntetésével 2016. január 1-jén

Forrás: Belügyminisztérium Nyilvántartások Vezetéséért Felelős Helyettes Államtitkárság

2. KÖRNYEZETI TÉNYEZŐK

2.1. Ivóvíz

Hajdúnánáson és Hajdúnánás-Tedej településrészen a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. üzemelteti a települést/településrészt ellátó közüzemi vízműveket. A település/településrész közműves ivóvízellátása mennyiségi szempontból alapvetően megfelelő, a vízforrás jellegét tekintve rétegvíz. Az ivóvíz minősége kiemelt fontosságú közegészségügyi kérdés, a hatósági tevékenység alapvető célja az ivóvízzel összefüggésbe hozható egészségkockázat minimalizálása.

A Hajdúnánást ellátó közüzemi vízmű vonatkozásában fennálló vízminőségi probléma (határérték feletti arzén tartalom) megoldása érdekében a település részt vett az Észak-alföldi Ivóvízminőség-javító Program (a továbbiakban: Program) I. ütemében. A Program II. ütemében megtörtént Hajdúnánás-Tedej településrészt ellátó vízmű rekonstrukciója is, mivel a nyersvíz minősége itt sem felelt meg az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) Korm. rendeletben előírt parametrikus értékeknek (vas, mangán, ammónium), illetve határértéknek (arzén).

Hajdúnánáson 2016-ban egy önellenőrző és egy hatósági minta vizsgálati eredménye mutatott kismértékű parametrikus érték túllépést (egy esetben mikroszkópos biológiai (Egyéb férgek), egy esetben indikátor vízminőségi jellemző (Coliform baktériumok) vonatkozásában volt kifogásolt minőségű az ivóvíz).

Hajdúnánás-Tedej településrészen 2016-ban két önellenőrző, és egy hatósági mintában indikátor vízminőségi jellemző [ammónium (0,59 mg/l, 0,66 mg/l, 0,56 mg/l), melynek jogszabályban előírt határértéke 0,50 mg/l, és mangán (80 µg/l, 110 µg/l, 70 µg/l), melynek jogszabályban előírt határértéke 50 µg/l] vonatkozásában volt kifogásolt minőségű az ivóvíz. Az ivóvízminőség-javítására irányuló szükséges intézkedések a kormányhivatal, és az üzemeltető részéről megtörténtek. 2016-ban az ivóvízzel kapcsolatban lakossági panaszbejelentés nem érkezett.

2.2. Fürdővíz

A Hajdúnánáson üzemelő fürdő 2012. november óta az OTH engedélye alapján „Hajdúnánási Gyógyfürdő” megnevezés használatára jogosult, továbbá gyógyászati ellátás szempontjából regionális kategóriába sorolt. A fürdőt 2 mélyfúrású hideg vizes kút, 2 gyógyvizes kút és 1 termálkút látja el. A fedett részben 2 töltő-ürítő - az OTH vízforgatás alóli felmentésével rendelkező - medence üzemel, a 2 szaunához kapcsolódóan vízforgatásos üzem módban 1-1 hideg-melegvizes merülő medencét üzemeltetnek, illetve a gyógyászati részlegen egy töltő-ürítő üzem módú súlyfürdő működik. A szabadtéri strandon - szintén OTH felmentéssel - 2 gyógyvizes medence és 1 élménymedence üzemel. Szezonálisan, vízforgatásos üzem módban 1 úszómedencét, 2 tanmedencét és 1 gyermekpancsoló medencét üzemeltet a HÉPSZOLG Kft.

2016. évben több alkalommal is megtörtént a Hajdúnánási Gyógyfürdő közegészségügyi ellenőrzése és a fürdő tápvízének, valamint a medencék vizének vizsgálata is. A közegészségügyi ellenőrzés során a fürdőt ellátó, újonnan fúrt kút védőterületének kifogásolt volt az állapota, mivel a védőterület nem volt körbekerítve, zárhatóvá téve. A nyári szezonban történt ellenőrzés során, az úszómedence alján nagy mennyiségű homok volt látható, mivel az 1 darab működőképes fenékporszívó kapacitása nem tette lehetővé valamennyi medence rendszeres takarítását. Az ellenőrzést követően az üzemeltető új fenékporszívót szerzett be, így az úszómedencék rendszeres takarítása megtörtént.

2016. év során, és 2017. év elején is több medence (töltő-ürítő és egyes forgatott vízü medencékben is) vizének vizsgálati eredménye kifogásolt minőségű volt bakteriológiai (Coccus szám, Pseudomonas aeruginosa, Staphylococcus aureus, Fecal Coliform), és kémiai (mangánion, nitrition, összes keménység, vasion, alumínium, összes trihalo-metán, ammónium ion) paraméterek tekintetében is. A vízvizsgálati eredmények miatt 2017. évben helyszíni közegészségügyi ellenőrzés keretében áttekintésre került az egyes medencék vízkezelési technológiája. Az ellenőrzés tapasztalatai szerint az üzemeltető a jóváhagyott üzemeltetési szabályzat szerint végzi a medencék működtetését. 2016. év végén a régi szauna merülő medencék utóklórozását biztosító szivattyú meghibásodott, így annak javításáig kézi adagolással történik a fertőtlenítőszer medencékbe történő juttatása, melynek hatékonysága elmarad a folyamatos kontrollt biztosító, automatizált üzemeltetéstől. A hatékonyabb vízcseréje érdekében a járási hivatal javasolta a szauna merülő medencék esetében a feszítővályú kialakítását, a technológiai sorba puffertartály beillesztését, valamint nagyobb szűrő alkalmazását, annak érdekében, hogy a kis térfogatú, nagy terheltségű medencék vízminősége megfelelő legyen.

További javaslatként fogalmazódott meg az I. sz. hidegvizes kút kémiai összetétele (magas ammónium-vas- és mangántartalom) miatt, hogy a vízkezelési technológia felülvizsgálásra, szükség esetén módosításra kerüljön, annak érdekében, hogy a fertőtlenítés hatékonysága növekedjen.

2.3. Gyermek- és ifjúság-egészségügy

Hajdúnánáson 1 bölcsőde, 1 óvoda 6 telephellyel (ebből 1 Tedejen), 1 általános iskola 4 telephellyel, és 1 középiskolai kollégium üzemel, továbbá 1 középiskola (2 telephelyen), amelyet a Berettyóújfalui Szakképzési Centrum működtet. Egyházi fenntartásban 1 óvoda, 1 általános iskola és 1 gimnázium van. A gyermekvédelmi és oktatási intézmények működésében, elhelyezési adottságaiban jelentős változás - a korábbi évek felújításait követően - 2016-ban nem történt. Továbbra is megoldatlan az Attila utcai és a Tedej településrészen működő óvodák állapota, mivel ezekben az intézményekben a szükséges felújítási munkálatok még nem történtek meg.

2016. évben országos munkatervi feladat keretében a Népegészségügyi Osztály elvégezte a szálláshellyel nem rendelkező (napközis/napközbeni ellátást nem biztosító) táborok közegészségügyi helyzetének ellenőrzését, központilag összeállított felmérőlap alapján.

Hajdúnánáson 10 tábort (22 turnussal) jelentettek be. A táboroztatás közegészségügyi feltételeit a tanuló ifjúság üdülésének és táborozásának egészségügyi feltételeiről szóló 12/1991. (V. 18.) NM rendelet határozza meg.

A helyszíni ellenőrzés során az alábbi közegészségügyi körülmények kerültek ellenőrzésre: a tábor környezete, ivóvízellátás, szennyvízelvezetés, a közösségi helyiségek tisztasága, mellékhelyiségek megfelelő száma, a gyermekek orvosi ellátásának biztosítása, elsősegélynyújtó felszerelés, szülői egészségügyi nyilatkozatok, veszélyes anyag bejelentés, biztonsági adatlapok megléte, takarítottság, kellő számú hulladékgyűjtő biztosítása, a nemdohányzók védelméről szóló törvény előírásainak betartása, egészségügyi kártevőirtás végzése.

Az ellenőrzések tapasztalatai alapján súlyos közegészségügyi hiányosság nem merült fel, a bejelentésben foglaltaktól eltérő működtetés nem fordult elő. A táborok folyamatosan üzemelő épületben kerültek megszervezésre, a felújításokat, karbantartási munkákat a tulajdonos, üzemeltető rendszeresen elvégezte.

2.4. Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése előírja a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezés biztosítását.

Hajdúnánás város 18 év alatti korosztályának legnagyobb részét készítéssel Hajdúnánás Város Önkormányzata által fenntartott Hajdúnánási Gyermek- és Közétkeztetési Nonprofit Kft. (a továbbiakban: Kft.) Hajdúnánás, Bocskai u. 6. szám alatti főzőkonyhája látja el.

A konyha engedélyezett főzési adagszáma 2000 ebéd/nap, tényleges főzési adagszám 1850 ebéd/nap. Egész napos, napi egyszeri-, háromszori-, illetve négyszeri étkezést biztosítanak az ellátottak részére. Az étkezés a főzőkonyhához kapcsolódó 150 férőhelyes ebédlőben történik, valamint kiszállításra kerül 6 óvodai, és 3 általános iskolai tálalókonyhára. A kiszállítás a közétkeztető szállítójárműveivel történik. A tálalást a tálalókonyhákban a Kft. dolgozói végzik.

A Kft. a 2016. év során beszerzett NutriComp Étrend 4.0 tápanyagszámító program segítségével megfelelő nyersanyagkiszabati ívet használ, és a tápanyagszámítás elvégzését is a program segítségével végzi.

2015. szeptember 1-jén lépett hatályba a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Rendelet).

2016. évben a Népegészségügyi Osztály országos munkatervi feladat keretében általános iskolai tápanyagszámítást végzett a Kft. által üzemeltetett főzőkonyhán. Az elvégzett tápanyagszámítás alapján a Népegészségügyi Osztály a következőket állapította meg:

Energiatartalom:

10 élelmezési nap átlagában számított energia mennyisége 818 kcal/nap/fő. Az általános iskolai korosztály napi egyszeri étkezés szolgáltatása esetén a megengedett energiaszükséglet 7-10 éves korosztály számára 600-750 kcal/nap/fő, 11-14 éves korosztály részére 700-850 kcal/nap/fő. Az egyes napokat tekintve jelentős az ingadozás, a számított minimum érték 696,8 kcal/nap/fő, a maximum érték 980,2 kcal/nap/fő, ezért a kormányhivatal az energia mennyiségének a Rendeletben meghatározott értékek szerinti betartását írta elő.

Zsirtartalom:

A zsír energia százalék magas, 36,6%, a Rendelet 11. § (1) bekezdése értelmében a napi energia mennyiség legfeljebb 30%-a származhat zsiradékból. Figyelemmel arra, hogy a zsirtartalom mértéke meghaladja az előírtakat, a zsiradékok felhasználásának csökkentése szükséges.

Számított sótartalom:

A számított sótartalom 10 élelmezési nap átlagában 2,6 g/fő/nap, a 7-10 éves és a 11-14 éves korosztály esetében a napi egyszeri étkezés szolgáltatása esetében a megengedett napi sóbevitel 2g/fő/nap, de legfeljebb 3,6g/fő/nap lehet, amely a jogszabályban foglalt előírásoknak megfelel, azonban az egyes napokat tekintve jelentős az ingadozás (a számított minimum érték 1,4 g/fő/nap a maximum érték 4,2 g/fő/nap). A hozzáadott só mennyiségének csökkentése szükséges.

Fehérje-bevitel:

10 élelmezési nap átlagában számított fehérje mennyisége 32,8 g, (16,1 energia%) melyből állati eredetű fehérje forrás 19,7g, növényi eredetű fehérje forrás 13,1 g volt, amely a Rendelet előírásainak megfelel.

Szénhidrát-tartalom:

10 élelmezési nap átlagában számított szénhidrát mennyisége 95,4 g (46,9 energia%), melyből a hozzáadott cukor 11,9 g (5,8 energia%, mely 10 nap átlagában legfeljebb 8 energia% lehet), keményítő 59,8 g, élelmi rost 11,4 g volt, amely a Rendelet előírásainak megfelel.

Szintén az országos munkatervi feladat keretében, a nevelési-oktatási intézményekben történő diétás étkeztetés biztosításának vizsgálata is megtörtént az óvodás korosztályra vonatkozóan a fenti közétkeztetési intézményben. A főzőkonyhához tartozó intézményekben szakorvos által igazolt betegség miatt diétás étkeztetésre 2016. év során 31 gyermek esetében merült fel igény, lisztérzékenység, tojásallergia, cukorbetegség, és fenilketonúria miatt. A diétás étkezők ugyanazt az ételféleséget fogyasztják, mint a normál étrendűek, csak speciális diétás alapanyagokból elkészítve. Az étlapot szakképzett dietetikus állítja össze, ő felügyeli az ételkészítést, amelyben diétás szakács is részt vesz. Az étlap – az allergén összetevők feltüntetésével – az étkezőkben ki van függesztve.

A Rendelet előírásaiban 2016. december 16-tól az alábbi jelentős változások történtek:

- az idősök számára étkeztést biztosító szociális alapszolgáltatásoknál, idősök nappali ellátását nyújtó és idősök bentlakásos intézményeiben, valamint a tanuló ifjúság üdülésének és táborozásának egészségügyi feltételeiről szóló miniszteri rendeletben meghatározott táborozásnál kizárólag az energiaszükségletre, és a diétás étkeztetésre vonatkozó előírásokat kell alkalmazni,
- az 1-3 éves (bölcsődei) és a 4-6 éves (óvodai) korcsoportoknál a napi sóbevitelt 2021. szeptember 1-ig évente fokozatosan csökkenteni kell a meghatározott célérték eléréséig (a jelenlegi kiinduló értéknél határoz meg magasabb értéket a módosítás),
- a 3 év feletti korcsoport részére 2,8% vagy ez alatti zsírtartalmú tej biztosítható (ez korábban 1,5% zsírtartalmú tej volt),
- tíz élelmezési nap átlagában a hozzáadott cukortartalom a napi összes energiamennyiség legfeljebb 10%-át teheti ki (korábban ez 8% volt),
- édesítőszer ételkészítéshez nem használható (korábban a 3 év feletti korcsoportoknál használható volt).

3. JÁRVÁNYÜGYI HELYZET

3.1. Fertőző betegségek morbiditása

2016. évben a Népegészségügyi Osztály illetékességi területéről 570 fertőző megbetegedést jelentettek be a háziorvosok, amelyből 205 eset érkezett Hajdúnánásról (a bejelentések 36%-a).

Egy esetben történt fertőző megbetegedés okozta halálozás Hajdúnánás területén, egy 57 éves nőbeteg esetében *Streptococcus pneumoniae* baktérium fertőzés okozta a beteg halálát. A beteg védőoltásban nem részesült.

A leggyakoribbak a gyermekkori légúti fertőző megbetegedések voltak Hajdúnánáson (bárányhimlő 154, skarlát pedig 16 esetben fordult elő). A gyomor-bélrendszeri fertőző megbetegedések (33) során elvégzett laboratóriumi vizsgálatok a betegek 88%-ánál igazoltak bakteriális fertőzést (19 *Salmonellosis*, 10 *Campylobacteriosis*), míg 12%-nál vírusfertőzést (4 rotavírus okozta gastroenteritis). Pozitívként értékelhető, hogy vírusos hepatitis megbetegedések nem fordultak elő.

Élelmiszer eredetű járvány egy esetben zajlott a városban. Egy szociális otthonban 2016. áprilisában 9 gondozott, valamint 4 intézményi dolgozó betegedett meg *Salmonellosis*-ban. A járványügyi vizsgálat adatai élelmiszer okozta fertőzésre utaltak. A korábbi Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági, Növény- és Talajvédelmi Főosztály, és a Népegészségügyi Osztály részéről

elrendelt intézkedések hatékonyak bizonyultak, újabb megbetegedés az intézményhez kapcsolódóan nem fordult elő.

3.1.1. Veszettség (Lyssa - fertőzésre) gyanús sérülések alakulása

A veszettség megbetegedés a Lyssa-vírus által okozott fertőzés következtében a központi idegrendszerben kialakuló gyulladásos folyamat, amely gyakorlatilag 100%-ban halálos kimenetelű. A Népegészségügyi Osztály illetékességi területén 2016. évben 62 esetben történt Lyssa gyanús sérülés, amely 23 esetben Hajdúnánáson fordult elő. A 23 esetből 8 esetben (34%) a sérülést okozó állat nem volt megfigyelhető, így a veszettség elleni védőoltási sorozat biztosítva lett az érintettek részére. A sérülést okozó állatok típus szerinti megoszlása Hajdúnánás területén: kutya (12), macska (8), patkány (2), vadászgörény (1).

3.1.2. TBC (tüdő tuberculosis)

Magyarországon a TBC-s betegek száma egyre csökken, hazánk az alacsonyban fertőzött fejlett országok közé tartozik (2013: 1045 új beteg, 2014: 901 új beteg, 2015: 918 új beteg). A megyében is hasonló tendencia figyelhető meg (2013: 122 új beteg, 2014: 85 új beteg, 2015: 63 új beteg, 2016: 70 új beteg). Az új TBC-s betegek száma Hajdúnánáson csökkenő tendenciát mutat. 2013-ban 5 esetet, 2014-ben 3 esetet, 2015-ben 1 esetet jelentettek a hajdúnánási tüdőgondozóból, míg 2016. év folyamán nem volt új beteg.

A fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 19. §-a 2014. január 1-jétől bizonyos rizikócsoportokra rendeli el a kötelező tüdőszűrés elvégzését (figyelemmel a TBC előfordulás gyakoriságának javuló országos tendenciájára), melyek a következők: hajléktalanok, szociális munkát végzők, büntetés-végrehajtási intézetek-, rendőrségi fogdák-, fogvatartottakkal közvetlenül foglalkozó dolgozói, éjjeli menedékhely befogadó állomások, közösségi szállások dolgozói, egészségügyi intézmények patológiai és sürgősségi osztályainak, mikrobiológiai laboratóriumainak, valamint a tüdőgyógyászati járó- és fekvőbeteg-szakellátásainak dolgozói. A Rendelet új lehetőségként hozta be, hogy a TBC kezelésben nem együttműködő, azt önhibája miatt többször is megszakító beteg őrzött osztályos gyógykezelését rendelje el az egészségügyi hatóság (erre hajdúnánási beteg kapcsán nem került sor).

3.1.3. Influenza

Az influenza figyelőszolgálat működtetése során, a 2016/2017. évi influenza szezonban Hajdúnánáson közösségi halmozódás, járvány nem volt, továbbá oktatási intézmények sem szüneteltették emiatt működésüket. Hajdúnánáson a 2016. év 51. naptári hete, és 2017. év 10. naptári hete között az influenza aktivitás járványküszöb feletti volt. Az influenzaszerű tünetekkel orvoshoz forduló az általános iskolás, és a 35 – 59 év közötti felnőtt korosztályból kerültek ki.

Az influenza elleni védekezés egyik lehetősége az influenza elleni védőoltás. A meghatározott kockázati csoportok (pl. 60 éven felüliek, krónikus betegek, szociális otthonok lakói, egészségügyi dolgozók) részére térítésmentesen igénybe vehető az influenza elleni védőoltás. A 2016/2017. évi influenza szezonban a járási hivatal 7000 adag térítésmentes influenza elleni oltóanyagot (3Fluat) kapott a 3 éven felüliek védőoltásához, amelyből Hajdúnánásra 1640 adag került kiszállításra. Az oltóorvosok 1049 térítésmentes oltóanyagot használtak fel. A 3 éven aluliak védőoltásához biztosított térítésmentes Vaxigrip oltóanyagot nem vették igénybe Hajdúnánáson.

3.2. A védőoltások teljesítése

A Magyarországon érvényben lévő, életkorhoz kötött kötelező védőoltási rend egy szigorú, de nagyon eredményes módja a védőoltással megelőzhető fertőző betegségek elleni küzdelemnek. Jelenleg 11 kötelező (TBC (BCG), diftéria, szamárköhögés, tetanusz (DTPa), Haemophilus influenzae b okozta fertőzések (Hib), járványos gyermekbénulás (IPV), kanyaró, mumpsz, rubeola (MMR), B típusú fertőző

májgyulladás (Hepatitis B), pneumococcus baktériumok okozta betegségek (PCV)), és 1 önkéntesen választható (humán papillomavírus (HPV) elleni) védőoltás tartozik az oltási rendszerbe.

Az elmúlt évek során az életkorhoz kötött kötelező védőoltások esetében az oltási fegyver Hajdúnánáson sem lazult. Az átlotottság a kötelező, életkorhoz kötött védőoltások tekintetében 98,9-100% között volt 2016. évben.

Védőoltásokkal kapcsolatos szövődmények, vagy oltási balesetek nem kerültek bejelentésre az elmúlt években a Népegészségügyi Osztály illetékességi területéről.

3.2.1. Folyamatos védőoltások alakulása

Hajdúnánáson az életkorhoz kötötten kötelező folyamatos oltások teljesítése (BCG - Bacillus Calmette-Guérin/tuberculosis elleni oltóanyag, DTPa - diftéria-tetanusz-acelluláris pertussis komponenseket tartalmazó oltóanyag, Hib - Haemophilus influenzae b elleni oltóanyag, IPV - inaktivált poliovírus vakcina, PCV (1,2,3) - 13-valens konjugált pneumococcus vakcina, MMR - morbilli-mumpsz-rubeola elleni vakcina) a kötelezően jelentendő korcsoportokban, valamennyi esetben 100% volt.

3.2.2. Iskolai kampányoltások alakulása 2016-ben

Az életkorhoz kötött kötelező oltásokat 11 éves kortól iskolai kampányoltások keretében kell elvégezni, mivel 11-14 éves korban a gyermekek sokkal eredményesebben utolérhetők iskolában, mint egyénileg. A kampányoltások iskolai osztályokra és nem a tanulók életkorára vonatkoznak.

Hepatitis B (B típusú fertőző májgyulladás) elleni védőoltás

A vérrel, testváladékok útján történő fertőzés ellen 1999 óta kötelező az oltás az általános iskolák jelenleg VII. évfolyamát végző tanulói körében. Az oltás két részletből áll. Az első részlet szeptemberben kerül beadásra, majd fél év múlva egy emlékeztető oltás szükséges. A 2016. március havi kampányoltások eredménye Hajdúnánáson: 211 főből 211 oltott, átlotottság 100%. A járás eredménye: 99,9%, a megyéé: 99,59%.

A 2016. szeptemberi oltások eredménye Hajdúnánáson 192 oltandóból 190 fő oltott, az átlotottság: 98,96 %. A járás eredménye: 99,6%, a megyéé: 99,63%.

MMR elleni (morbilli: kanyaró, mumpsz: járványos fültőmirigy-gyulladás, rubeola: rózsahimlő) emlékeztető védőoltás

Kötelező az általános iskolák VI. évfolyamát végző tanulói esetében. A 2016. szeptember havi kampányoltások eredménye Hajdúnánáson 191 főből 189 oltott, átlotottság 98,95%. A járás eredménye: 99,3%, a megyéé: 99,47%.

dTap elleni (diftéria: torokgyík, tetanusz: merevgörcs, pertussis: számarköhögés) emlékeztető védőoltás

Kötelező az általános iskolák VI. évfolyamát végző tanulói esetében. A 2016. október havi kampányoltások eredménye Hajdúnánáson 191 főből 189 oltott, átlotottság 98,95%. A járás eredménye: 99,4%, a megyéé: 99,56%.

HPV (humán papilloma vírus) elleni önkéntes védőoltás

A védőoltás 2014 őszétől önkéntesen igénybe vehető az általános iskolák VII. évfolyamába járó lányok részére. Az oltás két részletből áll. Az első részlet beadására októberben kerül sor, majd fél év múlva egy emlékeztető oltás szükséges.

Az I. kampányoltások eredménye (2014. ősz) Hajdúnánáson: jogosult 78 fő, igényelte 69 fő, az átlotottság 88,46%. A járás eredménye: 85,3%, a megyéé: 81,42%.

A 2015. őszi kampányoltások eredménye Hajdúnánáson: jogosult 114 fő, igényelte 96 fő, átlotottság 84,21%. A járás eredménye: 77,09%, a megyéé: 75,97%.

A 2016. őszi kampányoltás eredménye Hajdúnánáson: jogosult 99 fő, igényelte 78 fő, átoltottság 78,78%. A járás eredménye: 80%, a megyéé: 78,25%.

2016. év során elmaradt védőoltás pótlása miatti (szülői hanyagság, gondatlanság) hatósági intézkedésre nem volt szükség Hajdúnánáson.

3.3. Fejzettség

Hajdúnánás városban az óvodás gyermekek és az iskolások szűrését a jogszabályi előírások figyelembevételével a védőnők végzik. A kiszűrt gyermekek szüleinek írásos tájékoztatót adnak a fejzettség felszámolásának segítésére. A szűrésről megküldött jelentések alapján elmondható, hogy a településen a fejzettség mértéke az óvodások körében mind a megyei, mind az országos aránynál kedvezőbb, míg az általános iskolások körében kedvezőtlenebb. 2016. évben a fejzettség aránya az óvodásoknál 1,0% (megyei: 1,5%, országos: 1,3%), általános iskolásoknál 2,2% (megyei: 1,2%, országos: 1,5%), középiskolásoknál 0,08% (megyei: 0,1%, országos: 0,1%) volt. 2016. évben a fejzettség aránya az óvodásoknál 0,7% (megyei: 1,3%), általános iskolásoknál 1,7% (megyei: 1,3%), középiskolásoknál 0,0% (megyei: 0,1%) volt. A fertőzöttség minden korcsoportban kedvezőbb az előző évhez képest.

A gyermekek fertőzöttségének felszámolása a szülő feladata, melyet a védőnői szolgálat munkatársai tanácsadással segítenek, ismételt fertőzés esetén a kiszűrt kezelését is elvégzik. Egy-egy család esetében a tartós fejzettség megszüntetését a járási hivatal szer biztosításával segítette.

4. EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS

4.1. Alapellátás

A települési önkormányzatok egészségügyi alapellátásra vonatkozó feladatait Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdésének 4. pontja, valamint az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. § (1) bekezdése határozza meg.

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik a háziorvosi, házi gyermekorvosi, fogorvosi alapellátásról, az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról, védőnői és az iskola-egészségügyi ellátásról.

Hajdúnánás város lakosságának egészségügyi alapellátása 8 területi ellátási kötelezettséggel működő felnőtt háziorvosi praxis, 3 házi gyermekorvosi praxis, 4 fogorvosi körzet, 7 területi védőnői körzet által van biztosítva, amelyeket kiegészít a központi ügyeleti ellátás, és a 6 iskola-egészségügyi szolgáltató (orvos, védőnő).

4.1.1. Háziorvosi ellátás

2016. év során megszűnt az egyetlen területi ellátás nélküli felnőtt háziorvosi praxis a településen, ezért Hajdúnánás Város Önkormányzata a lakosság ellátása érdekében kialakította a 8. felnőtt háziorvosi körzetet. A tevékenység befejezését követően, a megszűnt praxis által kezelt egészségügyi dokumentációt és törzskartonokat, a vonatkozó törvényi előírásnak megfelelően, a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya vette át az egészségügyi szolgáltatótól. A praxis megszűnéséig ki nem kért „kártyákat”, a körzetbe tartozó betegek által választott új háziorvosnak kell kikérni a Népegészségügyi Főosztálytól, mint adatkezelőtől.

2016. évben két felnőtt háziorvosi körzetre vonatkozóan történt praxisjog engedélyezése, adás-vétel, illetve betöltés jogcímen. Hajdúnánás valamennyi alapellátási körzete betöltött.

A VIII. számú felnőtt háziorvosi körzet létrehozása kapcsán módosításra kerültek a felnőtt háziorvosi körzethatárok, a körzetekhez tartozó utcajegyzékek. Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény alapján az új alapellátási körzet kialakítását a Nemzeti Egészségfejlesztési Intézet véleményezte, és azt megfelelőnek találta.

4.1.2. Védőnői ellátás

Hajdúnánáson 7 területi védőnői státusz, és 2 főállású iskolavédőnői státusz van. 2016. évben egy területi védőnői körzet betöltetlené vált, míg két területi védőnő tartósan távollévő állományba került. A Városi Rendelőintézet 2 fő teljes munkaidéjű helyettes védőnőt alkalmaz a távol lévő védőnők feladatainak ellátására. A 7 védőnői körzetet 6 területi védőnő látja el. Az óvodás gyermekek védőnői feladatainak ellátása 6 körzethez tartozik.

Gondot jelent, hogy mindkét főállású iskolavédőnő tartósan táppénzes állományban volt a második félévben. A főállású iskolavédőnők feladatai felosztásra kerültek a területi védőnők között.

Hajdúnánás gyermekeinek védőnői ellátásában évek óta magas a tartós belső helyettesítés. A főállású iskolavédőnői feladatok tartós helyettesítéssel történő ellátása az iskola-egészségügyi ellátás minőségének romlását eredményezheti. Ennek megelőzésére javasolt a főállású iskolavédőnői feladatok ellátására teljes munkaidéjű helyettes védőnő alkalmazása.

A védőnői szolgálat felszereltsége a rendeletben előírtaknak megfelel. Az elmúlt években a Koragyermekkori program keretében (2015), valamint a hátrányos helyzetű gyermekek védőnői ellátását végző védőnői körzetek megsegítésére kiírt támogatások (2016) segítségével jelentősen bővült a körzetek informatikai ellátottsága. Valamennyi (területi és iskolavédőnői) körzet rendelkezik saját lappal a feladatok ellátásához.

2016. évben valamennyi védőnői körzetben szakfelügyeleti ellenőrzés keretében elvégezte a Népegészségügyi Osztály a védőnői tevékenység átfogó ellenőrzését (várándósgondozás, csecsemő és gyermekgondozás, tájékoztatási tevékenység, szűrővizsgálatok végzése, családlátogatás). Az ellenőrzések tapasztalata, hogy a védőnők munkájukat a jogszabályok és a szakmai szabályok betartásával végzik. Kiemelendő, hogy valamennyi gondozott családban a védőnői látogatások alakulása a gondozási tervnek megfelelően történt, a védőnői státusz vizsgálatok teljesítése minden korcsoportban teljes körű.

4.1.3. Ügyeleti ellátás

Az ügyeleti ellátást változatlanul az Országos Orvosi Ügyelet Egészségügyi Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. biztosítja. 2016. év folyamán a járási hivatal ellenőrzést végzett a központi ügyeleten, amely a közegészségügyi-járványügyi, kórházhigiénés, egészségügyi igazgatási és kémiai biztonsági előírások ellenőrzésére terjedt ki. Az ellenőrzés kémiai biztonsági, az oltóanyagok tárolását érintő, valamint a nem megfelelő karbantartásból adódó higiénés, tárgyi hiányosságokat tárt fel. A szolgáltató a hiányosságokat pótolta.

4.1.4. Iskola-egészségügyi ellátás

Az iskola-egészségügyi ellátást három házi gyermekorvos, illetve a Városi Rendelőintézet által fenntartott iskola-egészségügyi szolgálat látja el, működési engedélyeik szerint jelenleg 6 telephelyen. Az iskolaorvosi rendelők felszereltsége a középfokú oktatási intézmények esetében a jogszabálynak megfelelő. Az általános iskolai tagintézmények orvosi rendelőinek felszereltsége – főként a fogyeszközök és a karbantartás hiánya miatt – elmarad a minimum feltételektől, ebben az elmúlt évben változás nem történt.

4.2. Közffinanszírozott járóbeteg-ellátás

A Városi Rendelőintézet 12 szakrendelése, 2 gondozója, valamint további 6 egészségügyi szolgáltató - neurológia, reumatológia-fizioterápia, fül-orr-gégegyógyászat, ortopédia és gyógytorna szakmákban - biztosítja Hajdúnánás lakosságának járóbeteg szakellátását.

A Városi Rendelőintézet és további 4 egészségügyi szolgáltató által biztosított, 3 telephelyen folyó közffinanszírozott járóbeteg szakellátás tekintetében az elmúlt évben jelentős - személyi, tárgyi, illetve finanszírozott kapacitást érintő - változás nem történt. Hajdúnánás szakrendelő-intézet szakorvos ellátottsága kiegyensúlyozottnak mondható, ennek köszönhetően az egészségügyi szolgáltatóknak jelenleg nincs szünetelő kapacitásuk (valamennyi rendelési óraszámban biztosított az egészségügyi ellátás). 2016. decemberétől a Városi Rendelőintézet tevékenységi köre az otthoni szakápolási szolgálattal bővült, melynek keretében szakápolást és gyógytorna szolgáltatást vehetnek igénybe a hajdúnánási lakosok, közffinanszírozással.

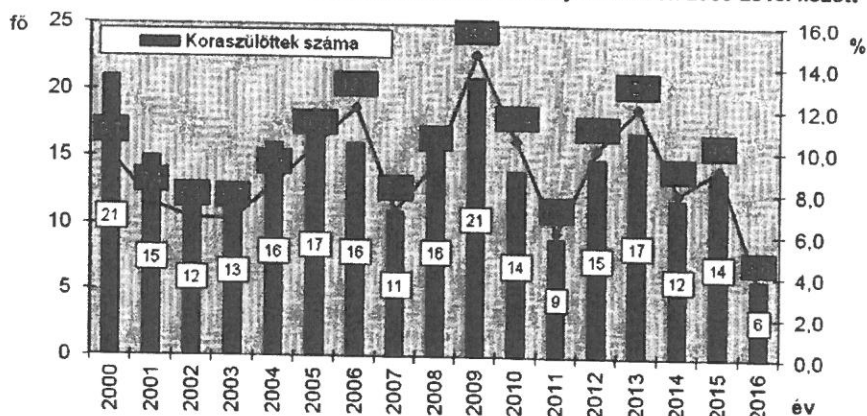
4.3. A védőnői tevékenység adatai

4.3.1. Koraszülések száma

A koraszülési arány egy igen érzékeny statisztikai mutató, amely a családok és a várandós anyák társadalmi, gazdasági, szociális és életmódbeli szokásait mutatja.

A koraszülések száma és aránya Hajdúnánáson hullámzó jellegű. A korábbi években a koraszülések aránya az országos átlagnak volt megfelelő. 2016. évben a koraszülések aránya 3,6% volt a településen, amely mind a megyei (2015-ben 9,1%, 2016-ban 8,3%), mind a korábbi országos átlagnál (2013. évben 8,8%, 2014-ben 8,9%, 2015. és 2016. évről országos adat még nem ismert) kedvezőbb.

2. ábra: A koraszülések számának és arányának alakulása Hajdúnánáson 2000-2016. között

4.3.2. A gondozottak aránya

A védőnők 856 családot gondoztak 2016. év végén, amely 4%-kal több mint 2015-ben.

A területi védőnők által várandósok és otthon gondozott gyermekek száma 2016. év végén körzetenként 121-189 fő közötti, a körzetek kialakításánál figyelték a fokozott gondozást igénylők arányára. A helyettesítés miatt a védőnők leterheltsége megnövekedett, az általuk ellátottak száma 2 védőnő esetében meg is haladja a területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V. 21) ESZCSM rendeletben előírtakat.

3. Táblázat: Gondozottak száma védőnői körzetenként, korcsoportonként 2016. évben
(a tartós helyettesítés figyelembe vételével)

Gondozott korcsoport	Védőnői körzet							Hajdúnánás összesen
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	
	fő							
várandós anya	19	9	11	13	12	9	10	83
csecsemő (0-11 hónapos)	30	22	21	22	27	23	17	162
kisded (12-35 hónapos)	54	44	35	30	43	59	43	308
kisgyerek (36-71 hónapos)	86	83	54	59	72	82	66	502
7-18 éves otthon gondozott	0	0	0	1	0	0	0	1
iskolás	343	280	789	198	268	0	254	2132
2016. október 1-én gondozottak száma összesen	532	438	910	323	422	173	390	3188
Finanszírozott pontszám	910	754	1152	573	730	519	662	5300

Megjegyzés: a IV. sz. védőnői körzet védőnője látja el a VI. sz. körzet helyettesítését.

A veszélyeztetett gondozottak aránya az elmúlt évihez hasonló, jellemzően egészségi állapotuk miatt a várandós anyák és a csecsemők köréből kerülnek ki.

ÖSSZEFOGLALÓ

Általánosan elfogadott, hogy a népesség egészségi állapotára – így halandóságára is – egyaránt döntő befolyással bír a genetikai adottság, az életmód, a gazdasági, társadalmi és magatartásbeli tényezők, a szűkebb és tágabb fizikai környezet állapota, valamint az egészségügyi szolgáltatások minősége és hozzáférhetősége.

A tájékoztatóban azok a járási hivatal hatáskörébe tartozó, a lakosság egészségi állapotát befolyásoló tényezők kerültek bemutatásra, melyek ismerete elengedhetetlen a települési önkormányzat munkája során.

Hajdúböszörmény, 2017. április " „„

Dr. Ficsor László
járási hivatalvezető

Dr. Balogh Andrea Éva
járási tisztifőorvos